

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 2 gold., za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofje 1 gold. 50 kr.

Vredništvo in opravništvo je v hiši „Katoliškega društva rokodelskih pomočnikov“, Poljske ulice št. 10.

Razmerje med župnikom in cerkvenim pevovodjo.

(Konec.)

Po vsem tem je torej učitelj kot učitelj k podučevanju cerkvenih pesmi le toliko zavezan, kolikor ga ministerski ukazi vežejo, dasi tudi ne moremo prav razumeti, kako naj bi učitelj, ki je po veri lahko žid ali protestant, s katoliškimi otroci n. pr. pel: „Bodi hvaljeno, češčeno sveto Rešnje nam Telo“. Župnik se more le tedaj prepričati o takem vspešnem delovanju učiteljevem, ako med njima vlada lepa sloga; težje pa je, če učitelj svojega župnika (kakor A. Stolz nekje pravi) bolj smatra „opominjevalcem na večnost“ kakor pa prijateljem v sedanjem življenji. — V tem slučaju pripade učitelju svojemu gospodu, c. kr. šolskemu nadzorniku, ki je dolžan prepričati se, ali se spolnuje ministerska določba; in vemo, da v nekem šolskem okraji g. nadzornik pri svojem nadzorovanju v vsaki šoli kako cerkveno pesem peti ukaže.

Vse drugačno pa je razmerje med župnikom in učiteljem, če je učitelju izročena služba cerkvenega pevovodje in je tedaj nad učiteljem župnik — kot *rector ecclesiae*. Glavno načelo, ki mora tu veljati, je — pokorščina, na kateri sloni sploh vsak red, ako hočemo, da vspeva. Katoliška cerkev nam kaže v svoji notranji uredbi, v svoji hierarhiji, v svojem bogočastji ter v vsem svojem delovanju vzor najpopolnejše pokorščine; dan za dnevom ponavlja na altarjih ono najsvetejšo daritev včlovečenega Sinu božjega, o katerem je pisano, „da je bil pokoren do smrti, da, do smrti na križi“. Pokorščina prešinja vse njeno bistvo, jo ohranjuje in oživlja, na pokorščini sloni ona čudapolna edinost, edinost med glavo in udi, ona edinost, ki ji daje moč premagati svet.

Tudi cerkvena glasba, toraj ona glasba, ki je v zvezi s katoliško liturgijo, more edino le v pokorščini do dotičnih cerkvenih pravil zadobiti ono popolnost, oni umetalni način, ono dostojnost in lepoto glasbene oblike, ki je zagotovljena po viru vse lepote, po sv. Duhu, vladajočem katoliško cerkev. Da se cerkvene določbe gledé cerkvene glasbe izvršujejo, stoji kot vrhovni čuvaj rimski papež, in kar sta v tej zadevi Pij IX. in Leon XIII. zaukazala, bralcem utegne biti znano. Papeževim naredbam vklanajo se škofje vsega sveta in s škofi vsi mašniki, v edinosti zvezani z rimskim prestolom. Za mašnike, nastavljene v dušnem pastirstvu, pa ne spada v izročeno jim področje le edina skrb za altar,

ampak tudi skrb za vse, kar je z njegovo župnijsko cerkvijo v zvezi; in kakošna odgovornost da dušnega pastirja veže, o tem mu daje „vprašalna pôla“, na katero je treba pri vsaki kanonični vizitaciji vestno odgovarjati, dovolj pojasnila. Če je torej župnik za dolžnosti cerkvnikov ter za njegovo pravno obnašanje odgovoren, če mu je za to skrbeti, da se vsakemu lastniku cerkvene klopi varuje njegova pravica, če mu je skrb za zvonove, ki itak **nad** cerkvijo visé, vestna stvar: ali naj mu bodi pevski zbor, ki je v cerkvi in po sveti glasbi (*musica sacra*) z altarjem v najtesnejši zvezi le deveta ali celó nobena briga? Prosimo, odgovorite! Ali so mar oni, kateri na cerkvenem pevališči „sodelujejo“, *quasi exlex*, tako da ondi smejo uganjati, kar se jim poljubi? — Ne, nikakor ne! odgovornost za vse to, kar se na koru godi, v prvi vrsti sicer zadeva pevovodjo, a ravno kot taki pripada svojemu gospodu, ki je v tem slučaju župnik kot „*rector ecclesiae*!“ Ista sveta pokorščina, katera veže škofe s papežem in mašnike s škofi, naj prešinja tudi cerkvenega pevovodjo, da bode po liturgičnih določbah in z očiščenim vkusom v cerkvi tako glasbo izvrševal, ki se spodobi vzvišenosti in svetosti najsvetejše daritve. Nad tem čuti pa je, kakor smo že rekli, dolžnost župnikova, ker je petje pri slovesni maši (*missa solemnis*) bistven del službe božje in ker tudi pri tihih mašah (t. j. onih mašah, pri katerih mašnik ne poje), ali pri drugih cerkvenih pobožnostih mora petje tako biti, da se ž njim ljudstvo oplemeni in pravno spopolni.

A tù je neobhodno potrebno, da župnik sam vse liturgične določbe zná, da vé in presoditi more, katera vrsta glasbe se s cerkvijo strinja in je dovoljena; da se ne pripeti, da bi bil pevovodja „*in liturgicis*“ bolje podkovan kakor župnik; da bi pevovodja ne imel boljšega glasbenega vkusa nego župnik, proti kateremu bi potem moral stopiti v opravičeno opozicijo. Da do tega ne pride, naj gg. župniki „Cerkv. Glasbenik-a“ ne puščajo neprezezanega in naj ga ne mečejo neprečitane v kak kot k nepotrební šari; tudi jim živo priporočamo, da preštudirajo zlato knjižico: „Najimennitnejše cerkvene določbe o katoliški cerkveni glasbi, spisal Ign. Mitterer, poslovenil A. Dolinar“.

Mesta in samostani imajo navadno izprašane in posebej plačane pevovodje. Po drugih župnijah pa je večidel učitelj ob enem tudi pevovodja. Učitelju-pevovodji pripada dolžnost, v cerkvi pri cerkvenih opravilih gojiti tako glasbo, katera ustreza zahtevam liturgije in umetnosti. Tega ne tirja le cerkev, marveč tudi c. kr. ministerstvo za poduk, čigar ukaz do vseh deželnih šolskih oblasti ddtó 12. maja 1877, št. 16.885 je toliko imeniten, da ga *in extenso* tu postavimo. Marsikomu je neznan in marsikdo ga je že pozabil. Tako-le se glasi:

„Po mnogostranskem zaznanji cerkvena glasba (katera sicer, ako se skrbno goji, na občinstvo blažilno vpliva) takó propada, da je obžalovanja vredno. Uzrokov temu prikazu iščejo često v predrugачeni uredbi učiteljišč; in ne le od cerkvene strani, temveč tudi skušeni strokovnjaki in občinstvo opozarjajo, da bi se tu najprej dalo pomagati po ljudskih učiteljih. Zato so se možje obrnili do ministerstva za poduk in bogočastje s prošnjo, naj bi ono v tej stvari pravo ukrenilo. — Dasi tudi je skrb za dobro cerkveno glasbo v prvi vrsti

dolžnost cerkvene oblasti,*) vendar se dotika ta stvar brezdvoybeno tudi okrožja uprave za bogočastje in poduk, kateri ne pripada le sploh gojiti vse duševne koristi, marveč ima v tem slučaju gledé na namen ljudske šole in na zakonito dovoljeno spojitve službe cerkvenega orgnista z učiteljsko službo zvršiti še posebno nalogo. Zató sem že v 11. točki ministerskega ukaza z dné 26. maja 1874, s katerim je bila razglašena organizacijska postava za učiteljišča, posebno poudarjal važnost „glasbenega poduka“ v teh zavodih, kažoč, koliko potrebno da je, da se učiteljskim pripravnikom poleg tega, česar se imajo v tem predmetu (glasbi) za prve potrebe prihodnjega stanu priučiti, v prostih urah podaje še večja mera glasbene omike, takó, da bodo v stanu po eni strani željam toliko kmetskih občin s prevzetjem cerkvene glasbe ustrezati, po drugi strani pa z gojenjem glasbe v širje kroge omiko raznašati.

Gledé na to, dajejo mi pritožbe o propadu cerkvene glasbe povod, da se poslužim c. kr. deželnih šolskih oblasti, katere naj kolikor mogoče vplivajo, da se ne bode le po možkih in ženskih učiteljiščih v glasbi vspešno podučevalo, ampak da se bodo tudi oni ljudski učitelji, kateri so že v praktični službi in zlasti na deželi nastavljeni, resnobno trudili z gojenjem dobre cerkvene glasbe.

Na učiteljiščih naj se pri pevskem poduku v prihodnje kolikor mogoče gleda tudi na glasbeno teorijo in zlasti na cerkveno koralno petje (§. 30. organizacijske postave). Tudi naj se na vsakem učiteljišči natančni, gotovi in stalni pripomočki poskrbé, da se bodo gojenci med šole prošim časom v zavodskih prostorih v glasbi vadili. Koliko da je v to svrhu treba pomnožiti glasbena poučna sredstva, stavijo naj mi se utemeljeni predlogi z ozirom na sedanjí ukaz.

C. kr. deželne šolske nadzornike prosim, naj se odslej pri svojem nadzorovanji možkih in ženskih učiteljišč posebno ozirajo na glasbeni poduk ter naj svoja dotična opazovanja in dane ukaze v svojih sporočilih specijalno navedejo. Ker tû gré za važno korist prebivalstva, moram isto tako smatrati trajajočo nalogo c. kr. deželnih in zlasti c. kr. okrajnih šolskih nadzornikov, da pri šolskem ogledovanji in drugem ostalem občeovanji z ljudskimi učitelji osebno delujejo na to, da bodo resno gojili cerkveno glasbo in cerkveno koralno petje.

Proseč c. kr. šolske oblasti, naj v smislu tega ukaza potrebno odredajo, izrečem ob enem, da sem voljan, zasluge glasbenih učiteljev na učiteljiščih in ljudskih učiteljev, nastavljenih v praktični službi tudi po tej strani vselej primerno ocenjati; c. kr. deželna šolska oblast pa naj se o prikladnih prilikah, zlasti, kadar bode remuneracije in odlikovanja predlagala, na-nje ozirajo“. —

Le-tá ukaz, namerjen vsem deželnim šolskim oblastim v ta namen, da bi se cerkvena glasba, oziroma cerkveno koralno petje po učiteljiščih in od strani ljudskih učiteljev v praktični službi nastavljenih čedalje bolje gojila, došel je tudi vis. čast. škofijskim ordinarijatom s pristavkom, da si je vis. ministerstvo za poduk in bogočastje dalje segajoče ukrepe še za prihodnost prihranilo z ozirom na sporočila in predloge, ki bodo ministerstvu o tej stvari dohajala. Gosp. minister je pri tej priliki še naslednje opazil:

„Prizadevajoč si, kolikor mogoče pripomoči, da se le-tá od vis. čast. škofijskega dobro spoznani in čedalje čutnejši potrebi zadosti, mislim, da smem pričakovati, da se tudi vis. čast. škofijsko, kateremu skrb za boljšo cerkveno glasbo v prvi vrsti pripada, ne bo utrudilo to važno stvar na vsak mogoči način pospeševati. Sporočila o že obstoječih ali za v prihodnje nameravanih naredbah bi mi bila jako všeč, da bodem mogel, ako treba, prizadevanja obeh strani prikladno zediniti“.

*) Attendite parochi!

Kakor ta jako imenitni ministerski ukaz kaže, bilo je vis. c. k. ministerstvo za poduk in bogočastje že l. 1877. informovano, „o obžalovanja vrednem propadu cerkvene glasbe, katera, ako se skrbno goji, na občinstvo blazilno vpliva“. — „Za dobro cerkveno glasbo skrbeti je v prvi vrsti dolžnost cerkvenih oblasti“, dobro si zapomnite! *ergo: curent parochi!* Učiteljem in pevovodjem „zlasti onim na ljudskih šolah“ pa se zapoveduje „resnobno se truditi z gojenjem dobre cerkvene glasbe“; tudi „cerkveno koralno petje jim ne sme biti *terra incognita!*“ Kar se konečno tiče poziva do vis. čast. škofijstev „katerim dotična skrb v prvi vrsti pripada“, so ona v tej zadevi do svoje duhovščine že mnogo ukazov razposlala. Tako n. pr. litomeriško škofijstvo že l. 1870.; sekovsko l. 1871.; praško nadškofijstvo l. 1871.; tridentsko škofijstvo l. 1876. in v najnovejšem času linško škofijstvo l. 1887.

Iz vseh teh okrožnic vis. čast. gg. škofov je razvidno, da so svojo pastirsko skrb tudi na cerkveno glasbo obrnili, in to s toliko nujnostjo in resnobo, da ondi, kjer župniki in pevovodje te ukaze strogo spolnujejo, reforma cerkvene glasbe v čedalje širje kroge sega. In če še najvišja posvetna oblast tem naporom na pomoč pride, tako, da cerkvene pevovodje-učitelje dvojna vez pokorščine (cerkvene pevovodje nasproti župnikom — *rectores ecclesiae*, učitelje nasproti najvišji šolski oblasti) veže, da imajo skrbeti za dostojno cerkveno glasbo: potem se mora cerkvena glasba po želji sv. cerkve povsod zvršiti. — Da pa tudi najboljše postave in najizvrstnejši ukazi nič ne koristijo, ako se ne izpolnujejo, je dovolj znano. Zato naj zgoraj navedeni „*Curent parochi*“ ne ostane le na papirji, marveč naj postane živo in oživljajoče dejanje.

XII. Občni zbor nemškega Cecil. društva dné 10., 11. in 12. septembra 1889. v Brixen-u na Tirolskem.

Spored, po katerem se bode zborovanje vršilo, je nastopni: Dné 10. sept. (torek) ob 3. uri pop. zborovanje Cecil. društva škofije Brixen-ske v dvorani kn. šk. duh. semenišča. Ob 5. uri slovesne pete litanije in blagoslov s sv. R. Telesom v stolnici. Pelo se bode: *Lit. lauret. 5 voc. aut. Rinaldo de Mel* in *Tantum ergo, Genitori* aut. L. da Vittoria, 4 voc.

Ob 6. uri: Pozdravljanje p. n. društvenikov in udeležencev v prostorih kn. šk. deškega semenišča „*Vincentinum*“, kjer se bode tudi skrbelo za muzikalno zabavo in okrepčilo. Konec zabave ob 8 $\frac{1}{2}$ uri.

Dné 11. sept. ob 7. uri zjutraj koralna slovesna maša v stolnici.

Ob 8 $\frac{1}{2}$ uri slovesna pontifikalna maša v stolnici; služili jo bodo prevzv. g. knezoškof Simon. Missa votiva in hon. s. Cecilie aut. sine Gloria et Credo; Introitus, Graduale, Offertorium & Communio — koral. Pel bode stolniški zbor.

Ob 10. uri: prvo zborovanje društvenikov v gledališčini dvorani „*Vincentinum*-a.

Ob 2 $\frac{1}{2}$ uri pop.: Javno zborovanje, tudi tam.

Ob 5. uri v stolnici kratka pobožnost z zakram. blagoslovom. — Tu poje stolniški zbor 4 glasno pesem „O Mutter der Barmherzigkeit“ zl. C. Greith in *Tantum ergo* 4 glasno sestavil M. Haller.

Potem. 1. *Improperia* 4 voc. aut. G. A. Barnabei.

2. „*Tenebrae factae sunt*“ Respons. 4 voc. aut. Ign. Mitterer op. 12.

3. „*Peccata mea Domine*“ Mot. 5 voc. aut. Orl. de Lasso.

4. a) „O seligste Jungfrau“ za 4 glasni deški zbor in orgle iz „9 Marienlieder“ zl. C. Greith.

b) „O beate beatorum“, hymnus na čast sv. Alojziju za 3 glasni deški zbor in orgle zl. Piel.

5. „*Confirma hoc Deus*“ Mot. 4 voc. aeq. aut. P. Piel.

6. „*Dum complerentur*“ Mot. 6 voc. aut. Giov. Pierl. da Palestrina, pars I. & II.

7. Magnificat V. Toni, 5 glasni falsobordone zl. L. da Viadana.

Med posamnimi točkami se bode orglalo.

Zvečer ob 7 $\frac{1}{2}$: koncert harmonične godbe brixenskega moškega pevskega društva na dvorišči knežjega dvorca.

Dné 12. sept. Ob 7. uri zjutraj: velika maša pred izpostavljenim presv. R. Telesom v župnijski cerkvi. Missa in hon. s. Galli 4 voc. s spremeljevanjem instrumentov zl. C. Greith, op. 24., poje zbor župnijske cerkve.

Ob 8 $\frac{1}{2}$ uri v stolnici slovesni Requiem za † vrhovnega predsednika, kan. Dr. Fr. Witt-a, Missa pro Defunctis 4. voc. aut. Witt, op. 35. Nekateri deli koralno. — Po službi božji poje stolniški zbor še nastopne pesmi:

1 „O rex gloriae“ Mot. 4. voc. aut. M. Haller; 2. „Laudate Dominum“ Mot. 8 voc. aut. Frid. Schmidt. 3. Gloria iz Missa op. 12. aut. Fr. Witt, 4 voc. c. org.

Ob 10 $\frac{1}{2}$ uri: Drugo zborovanje društvnikov ali event. podučevalna poskušnja z društvniki.

Ob 12 $\frac{1}{2}$ skupni obed.

Prvi predmet dnevnega reda pri 1. zborovanji bode volitev vrhovnega predsednika. — Za poročevalce določile se bodo posebne seje; isto tako za člane pokroviteljskega društva gregorijanske šole v Rimu, za katero se bodo važne stvari sklepale.

Sedanji vrhovni predsednik, č. g. Fridr. Schmidt ne vabi k XII. občenemu zboru le društvnikov, ampak tudi prijatelje cerkvene glasbe sploh.

Kdor se hoče zborovanja udeležiti, plača postavno svoto 1 gld. 20 kr. ter se mora prej oglasiti pri g. Jan. Walchegger, stolnem beneficiatu v Brixen-u. Ker Brixen ni ravno veliko mesto in je pričakovati, da bode tje došlo mnogo tujcev, je svetovati, se do omenjenenega gospoda zaradi stanovanja oglasiti, kakor tudi zaradi hrane. Oskrbeli se bodo po raznih gostilnah skupni obedi po 50 in 70 kr. brez vina za osebo. Potovati najbolje kaže (za naše kraje) iz Ljubljane po južni železnici s tako zvanimi tour- in retour-kartami, kojih cena je zelo znižana. Vožnja stane namreč za osebo iz Ljubljane via Maribor- Franzesfeste- Brixen in nazaj v II. razredu le 17 gld. 60, v III. razredu 11 gld. 80 kr.; sme se med potjo tje in nazaj 10 krat ustaviti, karte pa bodo veljavne do konca oktobra in to za vse vlake, tudi za brzovlak. Hajdmo! kajti prilika je prelepa.

Recitovanje psalmov.

Splošno mnenje je pri nas, da se morajo psalmi o slovesnejših prilikah n. pr. na sv. večer ali zadnje dni velikega tedna peti in to večglasno, da so le kaki 3 ali 4 pevci skup. In kakošno je to večglasno petje? — Eden poje *cantus firmus*, drugi za terco niže, tretji poje „čez“ in četrti žaga „ciganski bas“ ali kaj enacega. Pravijo pa, da je to lepó in skoraj bi prisegli na svojo terditev, dasi tudi pravilne harmonije niti sence ni. Enoglasnega petja pa se bojé in naj je še tako pravilno, kakor le mogoče; pripuščajo ga k večemu le pri biljah za mrtve. In kaj še le porekó ti moške, če jim povem, kar eden izmed prvih veščakov korala in cerkvene glasbe sploh, Dr. Fr. X. Haberl o recitovanji psalmov v časniku „Musica sacra“ piše:

„Koliko da opomore opazovanje pravil o recitaciji gledé *rhythmus*-a in dinamike k jasnemu razumljenji teksta, k lahkemu izgovarjanju, k čistemu in krepkemu tonu, mogel je pisatelj teh vrstic (Haberl) v zadnjih treh dneh velikega tedna med jutranjicami in drugimi duhovnimi opravili v Münster-ski katedrali opazovati. Dasi tudi psalmov niso peli, in so zbor in posamezni mnogo responzorij in antifón i. dr. le pojoč brali, bil je vender vtis popolnem glasben in jako ugoden. Interpunkcije, asterisk (*) v psalmih, konec vrstih bili so kažipot in opora; mirno, mehko zategovanje zadujega zloga pri glavnih oddelkih je zabranilo hitrost in detonacijo, je krotilo in vodilo razno jakost glasov ter provzročevala strogi red in edinost. Nikdar me ni navdajalo zoperno čutilo, kakor da bi se velikanska množica pri cerkvenih durih gnetila in stiskala in kakor bi se slabotnejši, suvani od močnejših, opotekali po stopnjicah, dokler se niso zopet trdno na noge postavili. Vzvišena hiša božja bila je prenapolnjena pobožnega naroda, ki je to vzorno deklamacijo, le sem ter tje po večglasnem petju pretrgano, do konca poslušal; ena volja, eno vodilo, en duh je plaval nad pevskim zborom klerikov in kanonikov, t. j. duh č. g. stolnega kapelnika Friderika Schmidta. Tudi lajik v glasbi moral je čutiti skrivnostni učinek glasbene molitve, natančne interpunkcije ter resnico Kvintilijanovih besed: „Govor (molitev) mora biti tudi malomarnim poslušalcem jasen, tako da prešine njihova srca kakor solnce oči, akopram se za-nj ne brigajo. Zato pa je treba skrbeti ne samo za to, da ga razumeti morejo, temuč, da ga po vsem razumeti morajo.“

„*Est iter in silvis*, nahaja se pot v gozdih“ naj z Virgil-om zakliče pevski vodja svojim pevcem, kadar hočejo s tekstom in notami na vse strani pobegniti; in ta rešilna pot je — pravilna recitacija.

D o p i s i.

Z Vipavskega. — Že večkrat sem želel, da bi se bolj pogostoma poročalo tudi o cerkvenem petji na Goriškem. Ali le redkokedaj je brati v Vašem cenjenem listu kak dopis iz Goriškega. Kaj je temu krivo, pač ni težko uganiti. Dobrega namreč goriški cecilijanci — žalibog — ne morejo mnogo poročati, ker se morajo še vedno z velikimi težavami boriti, o slabem pa človek najraje molči.

Nedavno pa sem imel sam priliko slišati cerkveno petje na Goriškem. Ker me je precej iznenadilo, sklenil sem poročati Vam na kratko o njem. To pa storim tem raje, ker sem že nekaterikrat slišal neopravičeno opazko, da cecilijansko petje ni za „južno kri“, da za „južno kri“ mora biti vedno kaj veselega, poskočnega — —

Bil sem 4. avgusta na novi maši svojega prijatelja g. Andreja Gergoleta v Doberdolu na goriškem Krasu. Ker nimajo v Doberdolu nobenega pevskega zbora, ki bi zadoštoval za tako slovesnost, kakeršna je ravno nova maša, obrnil se je gospod novomašnik do vrlih pevcev iz Mirna blizu Gorice. In ti so z veseljem prevzeli težavno nalogo. So Vam pa mirenski pevci zares značajni možje in mladeniči, kateri so se mi s svojim izglednim vedenjem jako prikupili. Vneti za vse dobro in blago, posebno pa za lepo cerkveno petje, se še nikdar niso pritožili, da je cecilijansko petje „pusto in dolgočasno“, marveč hodili so vedno z veseljem k pevskim vajam. In dasi tudi ni še vse tako, kakor bi moralo biti, vendar njih veselje do pravega cerkvenega petja je vse hvale vredno. Le škoda, da nimajo toliko pevskih vaj, kakor si sami želé, ker spreten, vztrajen pevski učitelj bi si lahko vstvaril iz njih izvrsten oktet. Mirenski gospod kapelan K., odločen cecilijanec, se je sicer že mnogo trudil, da bi zboljšal tamošno cerkveno petje, in ne brez uspeha. Le žal, da se radi bolehnosti ne more toliko ukvarjati s petjem, kakor bi se rad.

Vendar so mirenski pevci 4. avgusta častno rešili svojo nalogo pod vodstvom svojega gospoda kapelana. Ker je doberdobska cerkev majhna in nima orgel, spravili so za silo harmonij na kor. Peli so pa jako povoljno Hallerjevo mašo op. 13., prirejeno za tri moške glasove z obligatnim spremljevanjem. Spremljal je na harmonij mirenski gospod učitelj V. Pravilno peli so tudi graduale „Justus ut palma“ katerega je P. Kornmüller priredil za dva glasova in orgle. Precej dobro se jim je posrečil tudi čveteroglasni Wittov offertorium „Veritas mea.“ „Veni Creator Spiritus“ peli so koralno, in sicer vrsteč se: eno kitico pred altarjem, drugo na kora. Ravno tako tudi „Te Deum.“ Vendar poslednjega peli so tako, kakor je menda sploh na Goriškem v navadi, da namreč pojejo — izvzemši „Sanctus“ — vse kitice enako, in sicer vse tako, kakor se pravilno (po „Modus simplex“) poje kitica: „Te martyrum candidatus laudat exercitus.“ — „Tantum ergo“ in „Genitori“ peli so Waldeckov. Introitus pa communio — kakor je bilo že naprej pričakovati — niso peli. In kdo neki se bode temu čudil, kdor pozna razmere na Goriškem? Saj še v goriški stolnici nisem nikdar čul niti introitus niti communio, in dokler nisem prišel v Ljubljano, še dobro vedel nisem, kaj je koral. Žalostno a resnično! —

Vendar čast mirenskimi pevcem, da so vsaj druge točke pravilno izvršili in tako ovrgli mnenje nekaterih nasprotnikov češ, cecilijansko petje ni za „južno kri!“ O kako dobro se strinja cecilijansko petje z „južno krvjo!“ Pač pa se nikakor ne more strinjati z mlačno kervjo nekaterih nasprotnikov, ki — vsaj po mojem prepričanju — večinoma le radi tega nasprotujejo cecilijanskemu petju, ker bi jih tako petje stalo mnogo dela. Seveda, ako ostane vse pri starem, se organizmu ni treba posebno truditi. Prvi glas se kmalu nauči melodijo, drugi pa že nekoliko zraven pritiskajo ali basirajo. Toda pravo cerkveno petje zahteva mnogo truda in dela, in ravno radi tega ima cecilijansko petje še vedno toliko nasprotnikov. Kdor se v resnici ne boji dela in rad podučuje svoje pevce, ako ima le nekoliko vkusa, se gotovo ne bode protivil cecilijanskemu petju.

Torej le čvrsto na delo, in prepričali se bode te v kratkem, da „južna kri“ ni čisto nič na poti resnemu cerkvenemu petju!

F. F.-L.

Iz Marlboro. — Deset let bode letos minulo, kar se je začelo v našem duh. semenišču gojiti petje v pravem cerkvenem duhu in sicer pod vrlim vodstvom č. g. L. Hudovernika, vseskozi večaka te stroke. Temu porok je tudi „Cerkv. Glasb.“, ki je prinašal poročila o veselem napredku v cerkvenem petju (cf. III. letn. str. 47; V. letn. str. 7 in 87; VI. letn. str. 51.) Akoravno v poznejših letih nimamo javnih poročil, vendar je bogoslovski pevski zbor vedno vrlo napredoval v dobrem smislu.

V zadnjih dveh letih pa so nepozabljivi preč. g. Dr. Avg. Kukovič, ustanovitelj „Cecilijinega društva Lavantinske škoflje“, našemu zboru darovali svoje moči ter odpravili nekatere nedoslednosti in pogrške pri slovesnih mašah. Postavim Ordinarium missae je bil sicer pravilen, a včasih se je jemal gloria, credo ali agnus od različnih skladateljev. To so dr. Kukovič odpravili rekoč: „Vsaka maša naj se cela poje, ker so vsi deli (kyrie, gloria, credo, sanctus, benedictus in agnus) ena celota, katere prešinja eden in isti duh.

Izjema je dopuščena le takrat, kadar se poje koralni gloria ali credo. — Tudi se nismo vselej liturgičnega teksta držali ter smo za graduale in za ofertorij prazniške himne in druge vloge jemali, in poleg tega na „Graduale Romanum“ skoraj celo pozabili. Tukaj je bilo treba reformirati, kar so dr. Kukovič z dobrim vspehom storili.

In tako imamo od 1. okt. 1888 pri slovesnih mašah v cerkvi sv. Alojzija, kjer se opravlja javna služba božja, pravilno liturgično petje, kakor ga sv. cerkev zahteva.

Iz Grad. Rom. pojemo: introitus, graduale, offertorium in communio. Graduale nam je navadno največ težave delat; pomagali smo si s tem, da smo ga s spremljevanjem orgel recitovali, alleluja in nevme pa smo prednašali. Offertorij smo samo takrat koralni vzeli, kadar ga ni bilo v Witt-ovih „Cantus sacri“ op. V. c. najti.

Maše (ord. missae) smo večidel vse ponovili, kar jih imamo v našem repertoriju: a preden se je to zgodilo, morali so se posamezni glasovi z nekaterimi iztisi dopolniti, ker je število pevcev precej poskočilo (vseh skupaj jih je 24. I. tenor 5. II. tenor 7. I. bas 6. II. bas 6.) Enako je bilo treba druge muzikalije dopolniti, kar pa je preč. ravnateljstvo velikodušno storilo ter velike svote za cerkveno petje žrtvovalo. Med novimi mašami imamo: J. Singenberger-jevo, Missa in hon. ss. Cordis Jesu ad 4 aequ. voces. — P. Piel-ovo, Missa in hon. S. Clementis, papae et martyris (4 glasna). — Ign. Mitterer, Missa de s. Cruce. (4 glasna).

Nadalje je popeval bogosl. zbor ob raznih prilikah lepo število skladb različnih mojstrov iz „Musica sacra“ (B. Kothe), iz „Cantus sacri“ (dr. Fr. Witt, op. V. a, b, c), iz „hymni eucharistici“ I. in II. i. t. d.

Konečno še moram omeniti, da zdržuje preč. ravnateljstvo 5 časopisov (1. Cerkv. Glasb. 2. Fliegende Blätter für die kath. Kirchenmusik. 3. Musica sacra. 4. Kirchenmusikalische Vierteljahrschrift. 5. Der Kirchenchor), da imajo bogoslovci priliko se seznaniti s skrivnostmi cerkvene glasbe. Razun tega je podedovala bogosl. knjižnica po rajnem dr. Kukovič-u vse cerkvene muzikalije, veliko theor. in prakt. knjig te stroke in lep harmonij. Dovolj je tedaj pripomočkov, manjka še samo pravega učitelja. Pa če se bodo gg. bogoslovci tudi privatno z veseljem poprijeli dela ter porabili prosti čas v lastni poduk, upati nam je vendarle boljših časov: „Lavantinsko cecilijino društvo“ se bode začelo gibati, delovati in procvitati!

Razne reči.

Osmi občni zbor „Cecilijinega društva v Ljubljani“ bode četrtek, dne 17. oktobra t. l. Natančneji spored priobčimo v prihodnjem listu.

— Nj. veličanstvo, cesar Franc Josip I. je podelil dr. J. Brahms-u Leopoldov red, Iv. Dvořaku, red železne krone III. vrste, Kr. pl. Mikuli-ju v Levov-u viteški red Franc-Josipovega reda — vsm trem za njihove zasluge na glasbenem polji.

— † Marljivi cecilijanec, č. g. Jos. Groiss, župnik regensburške škofije, vrstnik in prijatelj r. dr. Witta je dne 19. jun. t. l. po dolgi bolezni umrl 57 let star. Njegovo delovanje za cerkveno glasbo je bilo neumorno, a tudi plodonosno; v glasbeni zapisnik „Cec. društva“ vsprejete so Groiss-ove priproste in cerkvenim zborom na deželi namenjene skladbe pod št. 623, 727, 863, 906 in 1144, izmed katerih so nekatere tudi pri nas znane. Naj v miru počiva!

— Pruski minister za bogočastje, pl. Gossler, je dovolil 15.000 mark za nakup vstopnic k 10. glasbeni slovesnosti v Zgorelcu (Görlitz) v Šleziji. Vstopnice so se brezplačno razdelile med duhovnike in učitelje, katerim se je tako prilika dala, udeleževati se od 2. do 4. jun. prirejene slavnosti.

— V Bolcanu na Tirolskem razkril se bode slovesno dne 15. sept. t. l. spomenik znanega srednjeveškega peva in tekmeča pri pevski borbi na Wartburgi, Walther-ja von der Vogelweide, rodem Tirolca.

„Responsoria in tono solemni“, za vse tone izdal Ant. Foerster, 4. natis; prodaja v lepi, novi upravi ali g. skladatelj ali pa „Katoliška bukvarna“ po 10 kr. (franco 12 kr.)

Pridana je listu 9. štev. prilog.

Odgovorni vrednik lista Janez Gnježda. — Odgovorni vrednik glasb. priloge Anton Foerster. Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska R. Milic.